

ného, poněvadž kdyby se i pro nynější dobu podařil, nemohl by býti nijak určitý a nezvratný pro dobu soulože v červenci 1919, tím spíše, když žalovaný tuto svou neschopnost oplození vyvozuje pouze ze své nemoci nervové, již odborný znalec profesor Dr. H. pro pohlavní styk žalovaného valného významu vůbec nepřičítá.

Čís. 1477.

Tichému společníku nepřisluší ze zákona vůči komplementáři nárok, by mu složil účet z obchodování.

(Rozh. ze dne 7. února 1922, Rv II 359/21.)

Žaloba, již domáhal se tichý společník na komplementáři, by mu složil účet z obchodování, byla s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c zamítnuta, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání směřuje proti té části odvolacího rozsudku, kterouž byl potvrzen výrok prvního soudu, zamítající žalobní nárok na složení úplného účtu a uplatňuje dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. Než výtka, že odvolací soud v tom směru nesprávně posoudil věc po stránce právní, není oprávněna. Kontrolní práva tichého společníka vůči komplementáři jsou v čl. 253 obch. zák. uvedena p ř e s n ě a v ý l u č n ě. Jeť tichý společník dle tohoto článku zákona pouze oprávněn, žádati na komplementáři, by tento s ním sdělil přepis roční bilance, a může pak, nahlížeje do obchodních knih a papírů zkoumati, zda bilance jest správná. Brání-li mu komplementář u výkonu těchto práv, může tichý společník u obchodního soudu navrhnouti, by bylo komplementáři uloženo, by s ním sdělil bilanci, předložil obchodní knihy a papíry a podal jinaké vysvětlivky. Nárok, aby mu komplementář složil úplný účet o obchodování, tichému společníku dle dotčeného článku obchodního zákoníka nepřisluší. V té příčině platí tytéž zásady, jako dle čl. 160 obch. zák. při komanditní společnosti. Ustanovení občanského zákoníka, zejména § 1198, nelze se dovolávati, neboť dle čl. 1 obch. zák. přicházejí předpisy obecného práva občanského v obchodních záležitostech v úvahu jen podpůrně; ježto pak právní poměr stran v naznačeném směru jest upraven obchodním zákoníkem, nelze užití ustanovení zákoníka občanského. Z e z á k o n a nemůže tedy dovolatel odvoditi žalobní nárok na složení úplného účtu o obchodování žalovaného, o který nyní jediné jde. S m l o u v o u lze ovšem rozšířiti práva tichého společníka, a mohla by také býti stanovena povinnost komplementáře ke skládání účtu. Ale notářský spis ze dne 19. ledna 1911 neobsahuje v tom směru výslovného ujednání. V článku VIII. opakuje se v podstatě jen doslov čl. 253 obch. zák., a vyúčtování podílu na zisku, o němž jedná článek VII., děje se rovněž na základě bilance. Že došlo později mezi stranami výslovně nebo mlčky k dohodě o složení úplného účtu, po případě, že žalovaný uzná příslušnou povinnost, nebylo v první stolicí tvrzeno, a ani v žalobě, ani při ústním jednání nepřednesl žalobce v tom směru žádných skutečností, aniž nabídl o tom důkazů. To, co v té příčině uvedl v odvo-

lacím a dovolacím spise, jsou novoty, ke kterým dle §§ 482 a 504 c. ř. s. nelze míti zření.

Čís. 1478.

Sprostředkovatel, jenž nejde s to, najíti na věc kupce, koupil ji napotom sám, nemá nároku na slíbenou sprostředkovatelskou odměnu.

(Rozh. ze dne 8. února 1922, R I 169/22.)

Žalovaní slíbili žalobci odměnu, najde-li jim kupce na jejich dům za 350.000 K. Žalobce, nemoha najíti kupce, koupil dům sám a domáhal se po té zaplacení slíbené provise. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a uložil mu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a pak znovu rozhodl. Důvody: Smlouva dohodčí, o jakou tu jde, jest smlouvou sui generis a pro obsah smlouvy té jest rozhodným ujednání stran (§ 859 obč. zák.). Dle provisních listů zavázali se žalovaní zaplatiti 2 proc. provise žalobci pro případ, bude-li sprostředkováním a přičiněním žalobce uskutečněn prodej jejich domu, a v dopisu ze dne 18. ledna 1920 prohlašují žalovaní, že jsou ochotni dům prodati uchazeči, jenž jim žalobcem bude jmenován, a že s návrhem tím stojí mu ve slově do 30. ledna 1920. Žalobce, jak tvrdí, vyvíjel činnost, aby prodej domu žalovaných sprostředkoval a uskutečnil, a teprve když veškerá jeho snaha, najíti uchazeče, byla marná a lhůta, do kdy uchazeče měl jmenovati, měla uplynouti, rozhodl se jako kupec domu sám vystoupiti, smlouvu kupní 30. ledna 1920 se žalovanými uzavřel a nárok na provisi, jak tvrdí, hned vplatiňoval. Po názoru odvolacího soudu měl by žalobce v případě takovém nárok na provisi, neboť při smlouvě dohodčí jest toliko rozhodným, že byl smluvený výsledek přivoděn, o to se žalovaným také jen jednalo, osoba kupitele byla jim vedlejší a žalovaní žalobce také bez námitek za kupitele přijali. Neodpovídalo by slušnosti, by žalobce, když skutečně činnost sprostředkovatelskou vyvíjel, výsledku činností tou nedosáhl, a pak výsledek smluvený vstoupením za kupitele (tedy také svou činností) přivodil, nároku na provisi neměl. Okolnosti pro rozhodnutí sporu důležité, zda žalobce skutečně vyvíjel činnost sprostředkovatelskou a prodej domu uskutečniti se snažil, což žalovaní popřeli, zjištěny nebyly a zustalo řízení v první stolici ve směru tom neúplným. Tím trpí řízení v první stolici podstatnou vadou, která zabránila důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by rozhodl o žalobcově odvolání ve věci samé.

Důvody:

Rekursu nelze upříti oprávněnosti. Dle všeobecných právních pravidel §§ 859, 861 a 914 obč. zák. o smluvních závazcích jest pro posuzování rozsahu práv a povinností stran především směrodatné jich prohlášení a strany ručí pouze v jeho mezích. Vzhledem k prohlášením žalovaných ze dne 3., 16. a 18. ledna 1920, nelze pochybovati o tom, že slíbili odměnu 7000 Kč žalobci jako sprostředkovateli a nikoli jako kupiteli. Na tom ničeho nemění okolnost, že žalovaní přijali žalobce jako kupitele a od něho